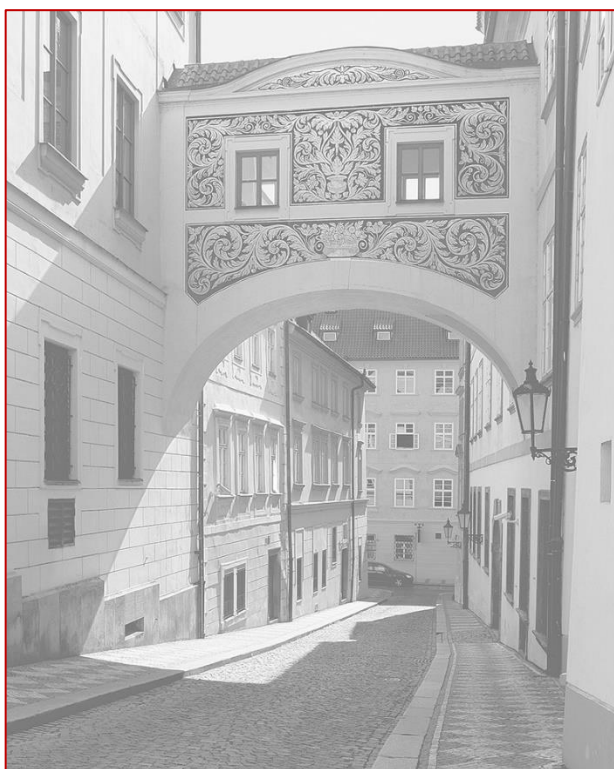

Přehled vnější činnosti EU

Hlavní body agendy SZBP EU

Přehled SZBP

únor 2022

autor: Karolína Buňatová, Andrea Slaběňáková, Adam Vrabel

Obsah:

AGENDA SZBP EU A VNĚJŠÍ ČINNOST	2
Sankce EU vůči Mali	2
Zasedání Rady pro energetiku EU–USA	2
Vystoupení vysokého představitele na půdě EP v rozpravě o pokroku při provádění SZBP a SBOP EU	3
Summit Evropská unie – Africká unie	5
Mnichovská bezpečnostní konference	6
Zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)	7
Ministerské fórum pro spolupráci v Indo-Pacifické oblasti	10
Bělorusko – referendum o změně ústavy	11
Vývoj situace okolo Ukrajiny	12

Agenda SZBP EU a vnější činnost

Sankce EU vůči Mali

V návaznosti na rozhodnutí ze dne 13. prosince 2021¹ a vzhledem k situaci v Mali rozhodla Rada EU dne 4. února 2022 o uložení omezujících opatření vůči pěti osobám, včetně členů malijské přechodné vlády.² Tyto osoby jsou odpovědné za činnosti, které brání úspěšnému dokončení politické transformace Mali a podkopávají ji. Omezující opatření zahrnují zákaz cestování do EU (včetně průjezdu přes území EU), zmrazení majetku a zákaz zpřístupňování finančních prostředků ze strany občanů a společností z EU.³

Zasedání Rady pro energetiku EU–USA

Dne 7. února 2022 proběhlo ve Washingtonu deváté zasedání Rady pro energetiku EU–USA za účasti ministra zahraničí USA Antonyho Blinkena, ministryně energetiky USA Jennifer M. Granholmové, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella a evropské komisařky pro energetiku Kadri Simsonové. Předsednictví v Radě EU bylo zastoupeno francouzským velvyslancem v USA Philippem Étienmem. Rada pro energetiku EU–USA je fórum pro transatlantickou spolupráci a koordinaci v oblasti strategických energetických otázek. Její letošní zasedání proběhlo po čtyřech letech od posledního zasedání, a to na pozadí evropské energetické krize, kdy ceny zemního plynu v Evropě vzrostly šesti- až desetinásobně oproti cenám před rokem.⁴

Rada navázala na společné prohlášení předsedkyně Evropské komise a prezidenta Spojených států amerických o spolupráci EU–USA v oblasti energetické bezpečnosti ze dne 28. ledna 2022.⁵ Účastníci zdůraznili, že **urychlení spravedlivé energetické transformace směrem k bezuhlíkové budoucnosti** přispěje ke zmírnění výkyvů na trhu s energiemi a usnadní přístup k cenově dostupné a spolehlivé energii. K tomu je zapotřebí komplexní přístup, který zahrne řešení energetické chudoby a podporu komunit, které se transformují. V tomto směru by během roku 2022 měl být připraven plán pro možné společné akce. Rada potvrdila význam mezinárodních iniciativ na podporu rozvoje infrastruktury, jako jsou Build Back Better World⁶ či unijní Global Gateway⁷.

¹ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 12/2021, s. 8. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>

² Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:0251:FULL&from=EN>

³ Mali: EU přijala cílené sankce vůči pěti osobám. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 4/2/2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/04/mali-eu-adopts-targeted-sanctions-against-five-individuals/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Mali:+EU+adopts+targeted+sanctions+against+five+individuals

⁴ EU-US: Press remarks by High Representative Josep Borrell after the meeting with Secretary of State Antony Blinken. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 7/2/2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/110638/eu-us-press-remarks-high-representative-josep-borrell-after-meeting-secretary-state-antony_en

⁵ Text společného prohlášení k dispozici na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_664

⁶ Více k tématu viz: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>

⁷ Více k tématu viz: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_cs

Rada diskutovala o nutnosti řešit situaci s dodávkami plynu v Evropě a zajistit dodávky plynu pro Ukrajinu. **Klíčovými pro zajištění spolehlivých, dostupných a bezpečných energetických dodávek pro Evropu jsou konkurenceschopné a transparentní globální trhy s energiemi.** EU a USA budou spolupracovat na tom, aby **globální trhy se zkapalněným zemním plynem (LNG)** měly kapacitu poskytnout dodatečné a diverzifikované dodávky v případě přerušení dodávek prostřednictvím plynovodů, a to pro období, kdy se státy odklánějí od fosilních paliv. Ve světle narůstajících **kybernetických hrozeb** týkajících se energetické infrastruktury budou EU a USA také nadále spolupracovat v této oblasti například při synchronizaci elektrických rozvodných soustav Baltských států s kontinentálními evropskými systémy. Rada zopakovala, že **využívání energetických dodávek jako geopolitické zbraně je nepřijatelné.** V tomto ohledu bude **podporovat energetickou bezpečnost a odolnost států východní Evropy**, jako jsou Moldavsko a Ukrajina, například prostřednictvím zpětného toku plynu. Ukrajina je nadále klíčovým partnerem EU a USA a pro EU je strategickou zemí pro tranzit plynu. Rada proto bude **pokračovat v podpoře integrace Ukrajiny do unijního trhu s energiemi**, tak aby byla zlepšena energetická bezpečnost Ukrajiny, urychlena dekarbonizace a přechod na čisté energie, a posílen potenciál pro vývoz čisté energie. V tomto ohledu je také důležité zajistit existenci transparentních, silných a nezávislých institucí v ukrajinském energetickém sektoru.

Rada se rovněž zabývala **situací v energetickém sektoru na západním Balkáně**, kde klíčovými prvky jsou dekarbonizace a integrace trhů s elektřinou se sousedními trhy v EU. Rada by měla nadále přispívat ke koordinaci reforem trhu s energiemi a regulačního prostředí a podporovat dekarbonizaci (především ukončování činnosti uhelných elektráren a neúčinných dotací do fosilních paliv).

Rada zdůraznila význam **spolupráce ve výzkumu a inovacích** v oblasti energetiky a hledání technologických řešení spojených s cíli Pařížské dohody. EU a USA také usilují o snížení emisí metanu a budou spolupracovat na vytvoření jednodušší mezinárodní **metodologie pro testování emisí metanu**.⁸

Vystoupení vysokého představitele na půdě EP v rozpravě o pokroku při provádění SZBP a SBOP EU

Na základě Smlouvy o Evropské unii (SEU, článek 36), podle které má na půdě Evropského parlamentu (EP) proběhnout dvakrát ročně rozprava o pokroku při provádění SZBP EU a SBOP EU vystoupil dne 15. února 2022 vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell na plenárním zasedání EP. Tentokrát rozprava vycházela z návrhů zpráv o provádění SZBP EU⁹ a SBOP EU¹⁰ za rok 2021 předložených Výborem EP pro zahraniční věci (AFET).

Vysoký představitel uvedl, že rok 2021 byl velice náročný. Pandemie covidu-19 byla delší, než se očekávalo, a zhoršila se geopolitická situace. Jedno z hlavních témat, na které je potřeba se zaměřit a vzít si z něj do budoucna ponaučení, byl Afghánistán. Pozitivně však lze vnímat vedoucí úlohu EU v rámci mnohostranných fór ve věci globální reakce na pandemii a boje proti klimatické změně a pokrok v přípravách strategického kompasu jako první a nejdůležitější strukturované reakce na bezpečnostní výzvy.

⁸ The ninth U.S.-EU Energy Council. Ec.europa.eu [online], European Commission 7/2/2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/news/ninth-us-eu-energy-council-2022-feb-07_en

⁹ Text dokumentu k dispozici na: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0354_CS.pdf

¹⁰ Text dokumentu k dispozici na: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0358_CS.pdf

Vysoký představitel poté představil **čtyři témata**, která vyplývají z výročních zpráv a **na která je potřeba se dále zaměřit**:

1. Multilateralismus a globální společenství

- v tomto kontextu jsou klíčovými pandemie covidu-19 a boj s klimatickou změnou;
- EU prosazovala mnohostrannou reakci na pandemii a je také největším dárce vakcín;
- na klimatické konferenci COP26 v Glasgow v listopadu 2021 sehrála EU řídicí roli při zavádění globálního závazku snížit do roku 2030 celosvětové emise metanu nejméně o 30 % oproti roku 2020; toto je způsob, jakým by EU měla fungovat na mezinárodní scéně: přijmout iniciativu a vytvořit koalici s cílem sjednotit svět.

2. Obnovení transatlantických vztahů

- s příchodem nové administrativy v USA došlo k oživení transatlantických vztahů;
- ve vzájemných vztazích je potřeba reflektovat zhoršující se situaci okolo Ukrajiny, narůstající hrozby ze strany Ruska a zesilující strategické soupeření USA a Číny;
- během aktuální krize okolo Ukrajiny a v kontextu dalších hrozeb ze strany Ruska spolupracovaly USA velmi dobře s EU; spuštěn byl rovněž dialog o Číně; v dalších oblastech (např. klima, jednání o obnovení jaderné dohody s Íránem, apod.) došlo ke zlepšení vztahů;
- vysoký představitel souhlasí s výroční zprávou, že je potřeba prohloubit vztahy s Latinskou Amerikou.

3. Stabilizace sousedství EU

- zde se jedná především o prohloubení vztahů s Afrikou a Indo-Pacifikem;
- v oblasti **Indo-Pacifiku** se podle vysokého představitele bude psát světová historie tohoto století a EU zatím není v tomto regionu dostatečně zapojena;
- novou hrozbou v oblasti **Sahelu** je soukromé vlastnictví armád;
- dále musí EU ve svém sousedství čelit hybridním konfliktům, kybernetickým operacím, zastrašování, využívání migrantů či vydírání prostřednictvím energetických dodávek;
- země **západního Balkánu** je potřeba přiblížit jejich evropské budoucnosti a mezi Srbskem a Kosovem a v Bosně a Hercegovině je nutné čelit nárůstu rozdělovací rétoriky;
- napětí ve vztazích s **Tureckem** polevilo, avšak turecké aktivity v kyperské Varoše nadále vyvolávají obavy;
- různé krize (Etiopie, Mali, Súdán, Afghánistán, Ukrajina, Bělorusko) vyžadují různé typy reakcí; na tyto výzvy se však musíme dívat komplexně a brát v úvahu geopolitiku všech různých prvků, od klimatu po migraci, digitální standardy a obchod; jak uvádí výroční zpráva, nutný je více koordinovaný a komplexní přístup;
- vysoký představitel souhlasí se záměrem uvedeným ve výroční zprávě jmenovat zvláštního vyslance EU pro oblast Zálivu a příslušný návrh přednese na Radě EU.

4. Narůstající využívání vzájemné závislosti jako zbraně

- EU historicky vnímá vzájemnou závislost jako způsob, jak se vyhnout válce;
- nyní je však vzájemná závislost zbraní.

Co se týká **SBOP EU**, vysoký představitel zdůraznil, že **strategický kompas** má být způsobem, jak posílit evropský pilíř v rámci NATO. Čím bude tento pilíř silnější, tím silnější bude celá aliance. V rámci Stálé strukturované spolupráce (*Permanent Structured Cooperation*, **PESCO**) bylo spuštěno 14 nových projektů a bylo umožněno zapojení Kanady a USA. První mise typu „výcvik a vybavení“ („*Train and Equip*“) byla spuštěna v Mosambiku. Zvažuje se rovněž koncept koordinované

přítomnosti na moři v oblastech Guinejského zálivu a Indo-Pacifiku.¹¹

Summit Evropská unie – Africká unie

Ve dnech 17. a 18. února 2022 proběhl v Bruselu 6. summit Evropské unie a Africké unie (AU), který byl původně plánován na rok 2020, avšak kvůli pandemii covidu-19 byl dvakrát odložen. Summitu se v inovativním formátu, a to formou tematických diskuzí u kulatého stolu, zúčastnili hlavy států a předsedové vlád obou unií. Zasedání spolupředsedali předseda Evropské rady Charles Michel a prezident Senegalu a předseda Africké unie Macky Sall. Představitelé unií se dohodli na společné vizi obnoveného partnerství a představili dokument **Společná vize pro rok 2030**¹². Mezi cíle tohoto partnerství patří solidarita, bezpečnost, mír, úsilí o vzájemné sbližování, hospodářský růst a prosperita. Dále byl představen investiční **balíček ve výši 150 mld. eur** na podporu iniciativ Společné ambice pro rok 2030 a Agenda 2063 Africké unie. **Základem bude strategie EU Global Gateway**.¹³ V rámci balíčku budou podporovány investice v následujících oblastech:

- energetika, doprava a infrastruktura;
- zelená a digitální transformace a transformace energetiky;
- udržitelný růst a vytváření důstojných pracovních míst;
- mobilita a propojení dopravních sítí;
- zdravotnictví a vzdělávací systém (tyto oblasti budou podpořeny zvláštními nástroji).

V rámci **bezpečnostní politiky** se představitelé obou unií vyslovili pro posílení míru, stabilizace a bezpečnostní spolupráce. Toho chtějí dosáhnout prostřednictvím podpory vhodné odborné přípravy, budování kapacit a vybavení; posílení afrických bezpečnostních sil a podpory při budování kapacit donucovacích orgánů.

Dále se vedoucí představitelé dohodli na **posílení partnerství v oblasti migrace a mobility**. V této oblasti chtějí předcházet nelegální migraci, převaděčství a obchodování s lidmi a posílit správu hranic. Rovněž prohloubí spolupráci s cílem nalézt trvalá řešení pro žadatele o azyl, uprchlíky a zranitelné migranty.

Dohodnuté partnerství zahrnuje i **zajištění spravedlivého a rovného přístupu k očkovacím látkám proti covidu-19**. EU na summitu potvrdila svůj závazek poskytnout Africe do poloviny roku 2022 nejméně 450 milionů dávek očkovacích látek. Dále tým Evropa zmobilizuje 425 mil. eur na zrychlení tempa očkování, na podporu účinného rozdělování dávek, odborné přípravy lékařských týmů a na analýzy a sekvenování.

Vedoucí představitelé EU a AU se zavázali k **održování mnohostranného mezinárodního řádu** založeného na pravidlech, jehož ústředním prvkem je OSN. V této oblasti stanovili cíle pro užší spolupráci:

- omezení globální nerovnosti;

¹¹ CFSP and CSDP: Remarks by the High Representative/Vice-President Josep Borrell at the EP Plenary. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 15/2/2022 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/110991/cfsp-and-csdp-remarks-high-representativevice-president-josep-borrell-ep-plenary_en

¹² Text dokumentu k dispozici na: https://www.consilium.europa.eu/media/54412/final_declaration-en.pdf

¹³ Více k tématu viz: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_cs

- posílení solidarity;
- podpora mezinárodní spolupráce;
- boj proti změně klimatu a její zmírňování;
- podpora Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a Agendy 2063 Africké unie.^{14 15}

Mnichovská bezpečnostní konference

Ve dnech 18. – 20. února 2022 proběhla 58. Mnichovská bezpečnostní konference. Konference se zúčastnilo přes 30 hlav států a vlád, více než 100 ministrů a vedoucí představitelé EU, NATO, OSN a dalších organizací.¹⁶ EU na konferenci zastupovali předseda Evropské rady Charles Michel a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell¹⁷.

Konferenci vždy předchází **vydání Mnichovské bezpečnostní zprávy**¹⁸ shrnující aktuální otázky a indexy bezpečnostní politiky. Jeho letošním mottem je „*Turning the Tide: Unlearning Helplessness*“ („Otočit karty: odnaučit se bezmocí“), jež odkazuje na mnoho bezpečnostních krizí, které svět v roce 2021 postihly. Jak uvedl vysoký představitel Unie Josep Borrell ve svém projevu na konferenci, „třicet let po konci studené **války čelíme odhodlanému úsilí znovu definovat základní principy mnohostranného řádu.**“¹⁹

Mnichovská bezpečnostní zpráva se zaměřila na následující témata:

- Krise ve světě
Svět se v posledních letech musí potýkat s čím dál větším počtem různých typů krizí, jakými jsou například pandemie, klimatická změna či geopolitické a bezpečnostní pnutí na mnoha místech.
- Situace v Afghánistánu
Poté, co spojenecké armády zemi opustily a vládu zde převzalo radikální hnutí Talibán, je země na pokraji humanitární krize a hrozí zde riziko terorismu a nucené migrace. Situace ukazuje na klesající strategický význam Blízkého východu pro USA. Je proto nutné přehodnotit rozdělení činností mezi transatlantickými partnery a ochotu a schopnost Evropy převzít za region větší část odpovědnosti.
- Mali a oblast Sahelu

¹⁴ Summit Evropské unie a Africké unie, 17.–18. února 2022. Consilium.europa.eu [online], únor 2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2022/02/17-18/>

¹⁵ 6th European Union - African Union Summit: A Joint Vision for 2030. Au.int [online], African Union 18/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://au.int/en/pressreleases/20220218/6th-european-union-african-union-summit-joint-vision-2030>

¹⁶ Information about the Munich Security Conference 2022, February 18–20. Securityconference.org [online], 7/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://securityconference.org/en/news/full/information-about-the-munich-security-conference-2022-february-18-20/>

¹⁷ Munich Security Conference 2022 – Agenda. Securityconference.org [online], 20/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://securityconference.org/assets/user_upload/220220_MSC2022_Agenda_fin.pdf

¹⁸ Text dokumentu k dispozici na: https://securityconference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikationen/MunichSecurityReport2022_TurningtheTide.pdf

¹⁹ Pracovní překlad autora. Munich Security Conference, 20 February 2022 - Opening statement by HR/VP Josep Borrell. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 20/2/2022. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/111167/munich-security-conference-20-february-2022-opening-statement-hrvp-josep-borrell_en

Bezpečnostní situace se v této oblasti od roku 2013 zhoršuje a další destabilizace se očekává kvůli příchodu ruských žoldáků do Mali. Angažovanost vlády v Mali v otázkách právního státu, lidských práv a institucionálních reforem je klíčová pro mír a bezpečnost v celém regionu. K zajištění těchto požadavků je také potřeba komplexnějšího přístupu vnějších aktérů.

- Oblast Rudého moře

Po částečné demokratizaci se situace v Africkém rohu a Arabském zálivu výrazně destabilizovala. Poslední vývoj, ať už se jedná o konflikty v Jemenu či v regionu Tigráj v Etiopii, vyvolává skepsi ohledně schopností Západu podpořit mír a bezpečnost v rozšířeném sousedství Evropy. Rudé moře je totiž mimo jiné klíčovou obchodní trasou mezi Čínou a Evropou a kritickým bodem pro mezinárodní obchod.

- Rusko a Ukrajina

Rusko je nespokojeno s uspořádáním sil po studené válce a snaží se rozšířit svoji sféru vlivu. To je v protikladu se snahami Evropy o zachování svého bezpečnostního uspořádání. Jako nejlepší strategie se jeví kombinace politiky síly a závazku k dialogu a diplomacii.

- Globální dodavatelské řetězce

Krizy ukázaly na mnoho kritických bodů globálních dodavatelských řetězců a vysokou míru specializace v některých zemích. Ty pak těchto zranitelných míst využívají. To představuje možné nebezpečí pro národní ekonomiky a bezpečnost. Za pomoci spolupráce s podobně smýšlejícími partnery je potřeba tyto řetězce posílit, zefektivnit a zlevnit.²⁰

Zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)

Dne 21. února 2022 proběhlo v Bruselu **zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)**. Na pořadu jednání byly aktuální zahraničněpolitické otázky (informace o situaci v Mali a o probíhajících jednáních v rámci jaderné dohody s Íránem – JCPoA), bezpečnostní situace v Evropě (viz níže) a aktuální politický vývoj v Bosně a Hercegovině. Na okraji jednání proběhlo zasedání Smíšené rady ministrů EU – Rada pro spolupráci v Zálivu. Rada přijala závěry o koncepci koordinované přítomnosti na moři, závěry o diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu a upravila některé sankční režimy.

K aktuální situaci v Bosně a Hercegovině

Rada jednala o možnostech, jak zachovat svrchovanost, územní celistvost a jednotu v Bosně a Hercegovině a vyzvala její politické představitele, aby převzali odpovědnost za zachování ústavy a zajistili plné navrácení pravomocí státním institucím. EU spolupracuje s USA ve zprostředkovatelském úsilí s cílem dosáhnout prostřednictvím politického dialogu dohody o ústavní a volební reformě. Prioritou zůstává dialog a EU je připravena použít jak nástroje finanční pomoci, tak i omezující opatření.

Diplomatická činnost v oblasti klimatu – závěry Rady

Rada FAC schválila Závěry o diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu: uspíšení provádění výsledků z Glasgow²¹. V závěrech zdůraznila klíčový význam diplomatické činnosti v oblasti klimatu

²⁰ Turning the Tide: Unlearning Helplessness. Securityconference.org [online], únor 2022. [cit. 2022-03-02]. DOI: 10.47342/QAWU4724. Dostupné z: https://securityconference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikationen/MunicipSecurityReport2022_TurningtheTide.pdf

²¹ Text dokumentu k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/media/54433/st06120-en22.pdf>

a komunikace EU se třetími zeměmi za účelem urychlení provádění výsledků klimatické konference COP26, která proběhla v listopadu 2021 v Glasgow. Rada uznává, že přímé i nepřímé účinky změny klimatu mimo jiné ohrožují celosvětový mír a stabilitu. Rada vítá větší zaměření OSN na vazby mezi klimatem, mírem a bezpečností, zdůrazňuje však také potřebu do této problematiky systematicky začleňovat lidská práva. Nedostatek přiměřených finančních prostředků na transformaci energetiky v zemích se středními a nízkými příjmy je nadále překážkou jejich ekologického a udržitelného rozvoje. EU proto bude svým partnerům poskytovat udržitelné a ekologické možnosti rozvoje. EU vyzývá další rozvinuté země, aby v roce 2022 splnily kolektivní závazek mobilizovat částku 100 mld. USD ročně,²² a vyzývá mezinárodní rozvojové banky a finanční instituce, aby se staly katalyzátorem při mobilizaci soukromého sektoru.

Koordinovaná přítomnost na moři – závěry Rady

Rada FAC schválila v souvislosti s problematikou koordinované přítomnosti na moři dva soubory závěrů:

1. Závěry Rady o prodloužení a posílení provádění koncepce koordinované přítomnosti na moři v Guinejském zálivu²³
 - Rada vítá počáteční úspěchy pilotního projektu²⁴, podle nichž se koncepce koordinované přítomnosti na moři ukázala být efektivním nástrojem a odráží rostoucí úlohu EU jako zajišťovatele námořní bezpečnosti;
 - provádění pilotního projektu se prodlužuje o dva roky;
 - Rada vyzývá k dalšímu posílení této koncepce prostřednictvím úzké spolupráce mezi EU a státy západní a střední Afriky.
2. Závěry Rady o provádění koncepce koordinované přítomnosti na moři v severozápadní části Indického oceánu²⁵
 - na základě dobrých zkušeností s projektem koordinované přítomnosti na moři v Guinejském zálivu se Rada rozhodla zahájit provádění koncepce koordinované přítomnosti na moři v severozápadní části Indického oceánu;
 - námořní oblast zájmu pokrývá námořní oblast od Hormuzského průlivu k obratníku Kozorooha a od severu Rudého moře směrem ke středu Indického oceánu;
 - provádění této koncepce doplní činnosti EU i jejich členských států v daném regionu a bude zároveň respektovat mandát a linie velení operace Atalanta.²⁶

²² Diplomatická činnost v oblasti klimatu: Závěry Rady vyzývají k uspíšení provádění výsledků konference OSN o změně klimatu v Glasgow (COP26). Consilium.europa.eu [online], Rada EU 21/2/2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/21/climate-diplomacy-council-calls-for-accelerating-the-implementation-of-the-glasgow-cop26-outcomes/#>

²³ Text dokumentu k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/media/54436/st06256-en22.pdf>

²⁴ Zahájení prvního pilotního projektu koncepce koordinované přítomnosti na moři v Guinejském zálivu byla Radou FAC schválena v lednu 2021. Cílem je mimo jiné zvýšit kapacitu EU jako spolehlivého partnera a garanta námořní bezpečnosti a prosazovat mezinárodní spolupráci a partnerství na moři. Podporuje tak úsilí států v daném regionu o řešení rostoucích bezpečnostních výzev, jako jsou ozbrojené pirátství či únosy za účelem vymáhání výkupného. Více informací k tématu viz: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/01/25/gulf-of-guinea-council-conclusions-launching-the-pilot-case-for-the-coordinated-maritime-presences-concept/>

²⁵ Text dokumentu k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/media/54437/st06255-en22.pdf>

²⁶ Více k tématu viz: <https://eunavfor.eu/>

Do února 2024 Rada FAC přezkoumá provádění obou koncepcí.

Zasedání Smíšené rady ministrů EU – Rada pro spolupráci v Zálivu

Během oběda v rámci zasedání Rady FAC proběhlo 26. zasedání Smíšené rady ministrů EU – Rada pro spolupráci arabských zemí v Zálivu (*Gulf Cooperation Council, GCC*)²⁷, po kterém bylo vydáno společné prohlášení²⁸. Ministři se shodli, že by měla být navázána užší spolupráce mimo jiné v oblasti ekologické transformace, rozvojové spolupráce a humanitární činnosti. Za tímto účelem schválili společný program spolupráce na období 2022–2027. Diskutovali rovněž o situaci v Jemenu, Íránu, Libyi, Sýrii, Libanonu, Iráku, Afghánistánu a o vývoji blízkovýchodního mírového procesu. V tomto smyslu zdůraznili strategický význam úzké spolupráce EU a GCC.²⁹

Úprava sankčních režimů

Rada FAC rozhodla o úpravě následujících sankčních režimů:

1. **Myanmar/Barma**

V reakci na stále rozsáhlejší porušování lidských práv přijala Rada čtvrtou sérii sankcí vůči Myanmaru/Barmě.³⁰ Na seznam bylo nově zařazeno 22 osob a 4 subjekty, včetně ministrů, členů Státní správní rady, vysoce postavených členů myanmarských ozbrojených sil (Tatmadaw), či státních podniků a soukromých konglomerátů spjatých s nejvyššími představiteli Tatmadawu. Omezující opatření se tak nyní vztahují na 65 osob a 10 subjektů. V platnosti zůstávají dřívější omezující opatření; doplněna jsou o pozastavení finanční pomoci EU přímo určené vládě a zmrazení veškeré pomoci EU, jež by mohla být určena k legitimizaci vojenské junty.³¹

2. **ISIL/Dá'iš a al-Káida**

Rada rozhodla, že na sankční seznam EU budou doplněny dvě skupiny a dvě osoby napojené na al-Káidu a ISIL/Dá'iš, které působí v Afghánistánu a v sousedním regionu.³² Tyto osoby a subjekty jsou zapojeny do plánování a provádění teroristických útoků v Afghánistánu a sousedních zemích, čímž představují hrozbu pro regionální a mezinárodní stabilitu, a prostřednictvím svých propagandistických aktivit napomáhají při podněcování

²⁷ Bahrajn, Katar, Kuvajt, Omán, Saúdská Arábie a Spojené arabské emiráty. Více k tématu viz:

https://eeas.europa.eu/diplomatic-network/gulf-cooperation-council-gcc/338/gulf-cooperation-council-gcc-and-eu_en

²⁸ Text prohlášení k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/22/co-chairs-statement-26th-eu-gcc-joint-council-and-ministerial-meeting/>

²⁹ Co-chairs' Statement – 26th EU-GCC Joint Council and Ministerial Meeting. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 22/2/2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/22/co-chairs-statement-26th-eu-gcc-joint-council-and-ministerial-meeting/>

³⁰ Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:040:FULL&from=cs> a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:040:FULL&from=cs>

³¹ Myanmar/Barma: EU v rámci čtvrté série sankcí uložila omezující opatření vůči 22 osobám a 4 subjektům.

Consilium.europa.eu [online], Rada EU 21/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/21/myanmar-burma-eu-imposes-restrictive-measures-on-22-individuals-and-4-entities-in-fourth-round-of-sanctions/>

³² Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:040:FULL&from=cs> a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:040:FULL&from=cs>

k páčání teroristických činů. Na sankčním seznamu se tak nyní nachází osm osob a dva subjekty.³³

3. Sýrie

Dle rozhodnutí³⁴ Rady je na seznam osob a subjektů podléhajících cíleným omezujícím opatřením EU vzhledem k situaci v Sýrii zařazeno pět členů rodiny Maklúfů. Po smrti podnikatele s úzkými vazbami na rodinu Asadů a na syrský režim Mohammeda Maklúfa, na něhož se sankce vztahovaly od srpna 2011, se EU obává, že jeho majetek bude členy jeho rodiny využit na podporu činností syrského režimu. Sankční seznam tak nyní zahrnuje 292 osob a 70 subjektů. Vývoj syrského konfliktu se průběžně přezkoumává a EU může na základě vývoje situace rozhodnout o obnovení sankcí či změně seznamu dotčených subjektů a osob.³⁵

Ministerské fórum pro spolupráci v Indo-Pacifické oblasti

Dne 22. února 2022 proběhlo v Paříži **ministerské fórum pro spolupráci v Indo-Pacifiku** za účasti zástupců unijních institucí, ministrů zahraničních věcí z členských zemí EU a z 30 států indicko-tichomořského regionu a zástupců regionálních organizací z oblastí Indického a Tichého oceánu. Účastníci diskutovali o možnostech rozvoje spolupráce **na základě strategie EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu ze září 2021³⁶ a strategie Global Gateway³⁷**. Shodli se na sdíleném záměru spolupracovat na:

- prosazování míru, prosperity a udržitelného a inkluzivního rozvoje v Evropě a Indo-Pacifiku;
- upevnění závazku k mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech, demokratických hodnotách, posilování multilateralismu a dodržování mezinárodního práva a svobody plavby, v souladu s Úmluvou OSN o mořském právu (UNCLOS);
- prosazování spolupráce v oblastech bezpečnosti a obrany, konektivity a digitální oblasti a globálních otázkách (např. klimatická změna, zdraví).

EU oznámila **rozšíření koordinované přítomnosti na moři na severozápadní oblast Indického oceánu** za účelem posílení bezpečnosti a obrany regionu. Diskutovány byly také otázky kybernetické bezpečnosti a spolupráce v digitální oblasti. Účastníci se shodli na významu rozvoje udržitelné a

³³ ISIL/Dá'iš a al-Káida: na sankční seznam EU byly v souvislosti s terorismem doplněny dvě skupiny a dvě osoby.

Consilium.europa.eu [online], Rada EU 21/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z:

https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/21/isil-da-esh-and-al-qaida-two-groups-and-two-individuals-added-to-the-eu-sanctions-list-over-terrorism/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=ISIL%2fDa%27esh+and+Al-Qaida:+two+groups+and+two+individuals+added+to+the+EU+sanctions+list+over+terrorism

³⁴ Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:040:FULL&from=cs>

³⁵ Sýrie: EU uložila omezující opatření vůči dalším pěti osobám. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 21/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/21/syria-eu-imposes-restrictive-measures-on-additional-five-individuals/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Syria:+EU+imposes+restrictive+measures+on+additional+five+individuals

³⁶ Text dokumentu k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0024&from=EN>

³⁷ Text dokumentu k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0030&from=EN>

inkluzivní konektivity. V tomto smyslu bude EU využívat své strategie Global Gateway k vytvoření kvalitní konektivity s partnery v indicko-tichomořském regionu, ať už se jedná o fyzickou infrastrukturu či odolnost globálních dodavatelských řetězců. Účastníci potvrdili společný závazek v boji proti klimatickým změnám, v oblasti udržitelné energetické transformace, zachování biologické rozmanitosti a ochrany oceánů. Část diskuse byla také věnována spolupráci v oblasti zdraví.³⁸

Bělorusko – referendum o změně ústavy

Dne 27. února 2022 proběhlo v Bělorusku referendum o změně ústavy.³⁹ **Pro změnu údajně hlasovalo 65,2 % voličů.**⁴⁰ Schvalované změny ústavy zahrnují **zrušení neutrálního bezpečnostního statusu země**. Na území Běloruska tak mohou být stále přítomny zahraniční vojenské síly a umístěny zbraně, včetně jaderných. Běloruský prezident Alexandr Lukašenko uvedl, že „v případě, že západní země přesunou jaderné zbraně do Polska a Litvy, k hranicím s Běloruskem, [obrábí se] na prezidenta Putina s žádostí o bezpodmínečné navrácení jaderných zbraní, které Bělorusko odevzdalo.“⁴¹ Změna ústavy dále **prezidentovi zajišťuje celoživotní imunitu** před trestním stíháním i po odchodu z funkce. Znovu se také zavádí **omezení funkčního období prezidenta na dvě pětiletá období**; současný prezident bude moci v těchto volbách kandidovat.⁴² **Běloruské všelidové shromáždění** (nevolený orgán složený ze zástupců vybraných vládou) **přebírá od parlamentu pravomoc** obžalovat budoucího prezidenta a jmenovat soudce a členy Ústřední volební komise. Dále bude mít **pravomoc přezkoumávat legitimitu prezidentských voleb.**⁴³ Běloruské všelidové shromáždění se tak stává nejmocnějším zastupitelským orgánem v zemi. Ústavní změny celkově představují **další posílení moci prezidenta Lukašenka.**⁴⁴ Výsledky referenda vedly k nepokojům, při kterých bylo zadrženo přes pět set účastníků protestů.⁴⁵ **Západní země výsledek referenda neuznaly.** Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell vydal dne 28. února 2022 **prohlášení**, dle kterého ústavní referendum proběhlo v kontextu rozsáhlého porušování lidských práv a brutálních represí. Zmínil, že v současnosti je v Bělorusku více než 1070

³⁸ Ministerial forum for Cooperation in the Indo-Pacific. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 22/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/111394/ministerial-forum-cooperation-indo-pacific_en

³⁹ Prozatímní stanovisko Benátské komise ke změně běloruské ústavy k dispozici na: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI\(2022\)002-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI(2022)002-e)

⁴⁰ Belarus referendum approves proposal to renounce non-nuclear status – agencies. Reuters.com [online], Reuters 28/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/launchpad-russias-assault-ukraine-belarus-holds-referendum-renounce-non-nuclear-2022-02-27/>

⁴¹ Pracovní překlad autorky. Tamtéž.

⁴² Alexandr Lukašenko je prezidentem od roku 1994.

⁴³ All-Belarusian People's Assembly to be granted power to impeach presidents, says official. Tass.com [online], TASS 28/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://tass.com/world/1295459>

⁴⁴ FAQs: Belarus Constitutional Referendum 2022. Ifes.org [online], International Foundation for Electoral Systems 24/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.ifes.org/faqs/belarus-2022-constitutional-referendum>

⁴⁵ Bělorusko umožní umístění jaderných zbraní na svém území. Referendem prošla změna ústavy. Irozhlas.cz [online], iROZHLAS 28/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/belorusko-referendum-bezjaderny-status-neutralita-jaderne-zbrane-lukasenko-putin_2202280326_hyh

politických vězňů.⁴⁶ Prostor pro diskusi je uzavřen a mnoho běloruských občanů bylo nuceno odejít do exilu. Nejedná se tedy o podmínky vhodné pro demokratický proces přezkumu ústavy. Varovným prvkem je zrušení nejaderného statusu Běloruska. EU odsuzuje zapojení Běloruska do agrese proti Ukrajině a zaměří se na ty, kdo se na ruské vojenské agresi podílejí.⁴⁷

Vývoj situace okolo Ukrajiny

Dne 1. února 2022⁴⁸ se **ruský prezident Vladimir Putin na tiskové konferenci** po setkání s maďarským premiérem Viktorem Orbánem v Moskvě veřejně **vyjádřil k aktuální situaci** okolo Ukrajiny. Prezident Putin je přesvědčen, že se **Ukrajina stala pro Spojené státy americké (USA) pouze nástrojem v politice zadržování Ruska** a o bezpečnost Ukrajiny jako takové ve skutečnosti nejde. Zadržování Ruska může podle prezidenta Putina proběhnout tak, že bude Rusko dotlačeno do ozbrojeného konfliktu, na který budou USA se svými evropskými spojenci reagovat tvrdými sankcemi. Prezident Putin rovněž nastínil potenciální scénář, kdy by Ukrajina vstoupila do NATO a došlo by k pokusu o znovuzískání Krymu, a vyjádřil pochyby, že se západní země zamyslely nad tím, zda by v tu chvíli mělo Rusko vstoupit do války proti NATO. Premiér Orbán poté na tiskové konferenci uvedl, že rozdíly v postojích mezi západními zeměmi a Ruskem mohou být překonány a že je možné podepsat dohodu, která by zajistila mír, poskytla Rusku bezpečnostní záruky a zároveň byla přijatelná i pro členské státy NATO.⁴⁹

Téhož dne proběhla formou čtyřstranného telefonického hovoru **diskuse vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku** Josepa Borrelly s **ministrem zahraničí USA** Antonym Blinkenem, **generálním tajemníkem NATO** Jensem Stoltenbergem a **úřadujícím předsedou Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)**, polským ministrem zahraničí Zbigniewem Rauem, o posledním vývoji a diplomatických aktivitách spojených s navyšováním ruských ozbrojených sil okolo Ukrajiny a o ruských požadavcích ohledně bezpečnostního uspořádání v Evropě. Zabývali se rovněž **dopisem ruského ministra zahraničí** Sergeje Lavrova z 31. ledna 2022 adresovaným představitelům všech členských států EU.⁵⁰ Kromě vzájemné shody na tom, že je třeba i nadále úzce koordinovat reakci na stávající bezpečnostní situaci, vyzdvihli účastníci telefonického hovoru **význam OBSE** jako vhodné platformy pro diskusi. Polské předsednictví OBSE se může spolehnout na plnou podporu ze strany EU.⁵¹

Na **společné tiskové konferenci** v Kyjevě dne 1. února 2022 oznámili **předseda vlády Polska** Mateusz Morawiecki a **předseda vlády Ukrajiny** Denys Šmygal (k jednání se později připojil také **britský**

⁴⁶ Belarus: Statement by the High Representative/Vice-President Josep Borrell on the constitutional referendum. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 28/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/111797/belarus-statement-high-representativevice-president-josep-borrell-constitutional-referendum_en

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Do té doby poslední veřejné vyjádření prezidenta Putina proběhlo 23. prosince 2021.

⁴⁹ Putin accuses US, allies of trying to lure Russia into a war in Ukraine. France24.com, [online], 1/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/europe/20220201-putin-accuses-us-allies-of-trying-to-lure-russia-into-a-war-in-ukraine>.

⁵⁰ Text dopisu k dispozici na: https://mid.ru/ru/foreign_policy/news/1796679/?lang=en

⁵¹ Russia/Ukraine: High Representative Borrell in a joint call with US, NATO and OSCE Chairman-in-Office counterparts. Eeas.europa.eu [online], 1/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/110409/russiaukraine-high-representative-borrell-joint-call-us-nato-and-osce-chairman-office_en

premiér Boris Johnson) posílení spolupráce Ukrajiny, Polska a Spojeného království proti hrozbě ruské ozbrojené intervence. Premiér Šmygal vyjádřil přání zahájit **nový regionální formát ukrajinsko-polsko-britské spolupráce** založený na třístranném dokumentu za účelem posílení regionální bezpečnosti. Premiér Morawiecki **vyzval Německo, aby z bezpečnostních důvodů nespouštělo plynovod Nord Stream 2** a zdůraznil, že „spuštěním plynovodu se Rusku dostane do rukou zbraň, kterou bude moci použít k vydírání celé Evropy“⁵². Jak uvedl, postavit se Rusku není důležité jen pro Ukrajinu, ale pro celou Evropu a NATO.⁵³

Dne 2. února 2022 oznámilo ministerstvo obrany **USA, že vyšle přibližně 3 000 vojáků do Polska, Rumunska a Německa**, aby na základě článku 5 Severoatlantické smlouvy⁵⁴ posílili spojence v NATO v situaci pokračujícího napětí. Rusko reagovalo vyjádřením, že Američané zvyšují napětí v Evropě a ruské obavy z rozšiřování NATO na východ a s tím související opatření pro zajištění bezpečnosti a zájmů Ruska jsou tak naprosto oprávněné. Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg později obvinil **Rusko, že před plánovanými vojenskými cvičeními shromáždilo v Bělorusku přibližně 30 tisíc vojáků a moderních zbraní**.⁵⁵

Dne 3. února 2022 **navštívil Kyjev** jako v pořadí poslední zástupce členských států NATO **turecký prezident** Recep Tayyip Erdoğan a vyjádřil ochotu přispět k ukončení ukrajinsko-ruské krize. Erdoğan, který má blízké vazby s ruským prezidentem Putinem, má **zájem na uspořádání summitu v Turecku**. Během návštěvy prezidenta Erdoğanova byly také diskutovány plány výroby tureckých dronů v ukrajinských továrnách a **byla podepsána řada dohod**, včetně dohody o volném obchodu.⁵⁶

Během návštěvy v Číně u příležitosti zahájení Zimních olympijských her 2022 se ruský prezident Putin setkal se svým čínským protějškem Si Ťin-Pchingem. Dne 4. února 2022 vydali **Společné prohlášení Ruské federace a Čínské lidové republiky o mezinárodních vztazích vstupujících do nové éry a o globálním udržitelném rozvoji**⁵⁷. Dokument klade na zřetel rostoucí vzájemnou závislost jednotlivých států a potřebu mezinárodního společenství mít vedení, které docílí mírumilovného a postupného rozvoje. Zdůrazňuje také **obavu z aktérů, kteří prosazují jednostranné přístupy k řešení mezinárodních otázek a uchylují se k použití síly**. Tito aktéři zasahují do interních záležitostí států a porušují jejich legitimní práva a zájmy a podněcují rozpory, rozdíly a konflikty. V důsledku tak brání rozvoji a pokroku lidstva. **Neexistuje jediný správný způsob, jakým by státy měly zavádět demokracii**. Je na každém národu, aby si zvolil formu a způsob k provádění demokracie a je na občanech každé země, aby se rozhodli, zda je jejich země demokratická. Rusko a Čína mají dlouholetou tradici demokracie. Kritizují snahu některých států o prosazování jejich vlastních demokratických standardů, které mohou ve výsledku vést k ohrožení stability světového řádu, a zneužívání demokratických hodnot a zasahování do vnitřních záležitostí suverénních států pod záminkou ochrany demokracie a lidských práv. Čína a Rusko uznávají, že Charta OSN a Všeobecná deklarace lidských práv stanovují vznešené cíle v oblasti všeobecných lidských práv a základní

⁵² Pracovní překlad autorky. Britain, Poland and Ukraine in cooperation talks over Russian threat. Reuters.com [online], 1/2/2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/britain-poland-ukraine-preparing-trilateral-security-pact-kyiv-says-2022-02-01/>

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Text dokumentu k dispozici na: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=cs

⁵⁵ Radio Free Europe, Erdogan reiterates offer to mediate in Ukraine-Russia Standoff. rferl.org [online], 4/2/2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://www.rferl.org/a/russia-belarus-shoigu-maneuvers/31684613.html?utm_source=dailybrief&utm_medium=email&utm_campaign=DailyBrief2022Feb3&utm_term=DailyNewsBrief

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Text dokumentu k dispozici na: <http://en.kremlin.ru/supplement/5770>

zásady, které musí všechny státy dodržovat a plnit. Zároveň **je však při prosazování a ochraně lidských práv potřeba zohlednit skutečnou situaci v každé jednotlivé zemi** a potřeby jejích obyvatel. V prohlášení jsou **všechny země vyzvány**, aby:

- prosazovaly dialog a podněcovaly vzájemnou důvěru;
- respektovaly práva lidí nezávisle určit směr vývoje svých zemí;
- respektovaly svrchovanost a bezpečnost jednotlivých států;
- chránily mezinárodní architekturu řízenou Organizací spojených národů (OSN) a světový řád založený na mezinárodním právu;
- usilovaly o skutečnou multipolaritu s ústřední úlohou OSN a Rady bezpečnosti;
- rozvíjely demokratičtější mezinárodní vztahy;
- zajistily mír, stabilitu a udržitelný rozvoj v celém světě.

Rusko a Čína potvrzují v dokumentu silnou vzájemnou podporu při ochraně svých klíčových zájmů, svrchovanosti a územní celistvosti a vystupují proti vměšování vnějších sil do svých vnitřních záležitostí. **Nesouhlasí rovněž s dalším rozšiřováním NATO** a vyzývají jej, aby zanechalo ideologizovaného přístupu studené války. **Čína podporuje Rusko v jeho snaze vytvořit dlouhodobé, právně ukotvené bezpečnostní záruky v Evropě.**⁵⁸

Dne 7. února 2022 se **sešel americký prezident Joe Biden s německým kancléřem Olafem Scholzem**. Na tiskové konferenci pak prezident Biden přislíbil, že v případě, že Rusko pošle ozbrojené síly na Ukrajinu, bude projekt plynovodu Nord Stream 2 zastaven. Německý kancléř pouze oznámil, že je jeho země v jednotě s USA a NATO a nebude podnikat rozdílné kroky. Ve stejný den proběhlo v Moskvě **jednání ruského prezidenta Vladimira Putina s francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem**. Prezident Putin obvinil západní země z agrese, kterou Rusko vnímá jako ohrožení vlastní bezpečnosti.⁵⁹ Potvrdil rovněž, že Moskva nebude dále eskalovat ukrajinskou krizi a **přislíbil stažení ozbrojených sil z Běloruska po skončení plánovaných vojenských cvičení.**⁶⁰ Ta byla zahájena dne 10. února a mají probíhat do 20. února 2022⁶¹. Dne 15. února 2022 oznámil prezident Putin stažení několika vojenských jednotek na základnu po skončení cvičení a **potvrdil otevřenost dalším jednáním s tím, že ruské bezpečnostní požadavky jsou bezpodmínečnou prioritou**. Západní země byly však vůči stahování ruských jednotek skeptické, jelikož se jim zatím nepodařilo jejich stažení ověřit.⁶²

Na základě jednomyslného rozhodnutí všech členských států Evropské unie byla dne 10. února 2022 vysokým představitelem zaslána **odpověď na dopis ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova**

⁵⁸ Joint Statement of the Russian Federation and the People's Republic of China on the International Relations Entering a New Era and the Global Sustainable Development. En.kremlin.ru [online], 4/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <http://en.kremlin.ru/supplement/5770>.

⁵⁹ Biden vows to stop Nord Stream 2 pipeline to Europe if Russia invades Ukraine. Washingtonpost.com [online], 7/2/2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/02/07/ukraine-russia-scholz-biden-macron/>

⁶⁰ France says Vladimir Putin is moving towards de-escalating Ukraine crisis. Ft.com [online], 8/2/2022 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/4e39ea22-9981-4afb-8302-1055cd865e10/>

⁶¹ Biden tells US citizens to leave Ukraine as military drills increase fears of Russian invasion. France24.com [online], 10/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/europe/20220210-russia-begins-joint-military-drills-with-belarus>

⁶² Putin says some Russian troops are withdrawing after drill, but skepticism in Ukraine and US remains. Edition.cnn.com [online], 15/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/02/15/europe/ukraine-russia-news-tuesday-troop-pullback-intl/index.html>

(viz výše). V odpovědi je **zopakována nabídka EU a členských států pokračovat v dialogu s Ruskem** o možných způsobech posílení bezpečnosti všech států.⁶³ Dne 12. února 2022 bylo vydáno **prohlášení vysokého představitele jménem Evropské unie**, podle něhož **zůstávají diplomatické mise EU a členských států v Kyjevě**, tak aby mohly podporovat občany EU a spolupracovat s ukrajinskými orgány.⁶⁴

Dne 14. února 2022 **ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov na poradě prezidentem Putinem** uvedl, že by Rusko mělo ve vyjednávání se Západem pokračovat, ale není možné vést tyto rozhovory donekonečna. Dle jeho názoru ještě **Rusko nevyčerpalo všechny diplomatické možnosti** k tomu, aby Západ přimělo k přijetí jeho požadavků.⁶⁵ Podobně pak hovořil **německý kancléř Olaf Scholz po setkání s prezidentem Putinem** v Moskvě dne 15. února 2022, když uvedl, že je zde stále ještě prostor pro další diplomatické úsilí. Zároveň dodal, že **dlouhodobé bezpečnosti Evropy může být dosaženo pouze společně s Ruskem**.⁶⁶

Vystoupení vysokého představitele na půdě Evropského parlamentu

Dne 16. února 2022 vystoupil vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell na plenárním zasedání Evropského parlamentu (EP) v rámci rozpravy o situaci na Ukrajině. Dle vysokého představitele je čím dál silnější a zřetelnější **jednota v rámci EU** jedním z pozitivních důsledků krize okolo Ukrajiny. V případě, že Rusko na Ukrajinu zaútočí, přijdou na řadu sankce. Vysoký představitel dále uvedl důvody, proč **není namístě kritizovat EU za její nečinnost v této krizi**. Za prvé, členské státy EU důsledně projednávají otázky bezpečnosti Evropy a Ukrajiny a v této věci bylo dosaženo jednoty. Za druhé, Francie a Německo podnikly kroky k prosazení mírového řešení krize, a to naprosto transparentně a v souladu s postojem EU. Za třetí, samo Rusko kontaktovalo přímo USA a NATO a ignorovalo existenci EU. Později ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov odeslal dopisy všem členským státům EU. Učinil tak na základě zjištění, že transatlantická solidarita je velmi silná, a očekával, že jednotu EU svým dopisem členským státům rozdělí. Na tyto dopisy reagoval vysoký představitel svým dopisem, ve kterém vyjádřil postoj Evropské unie jménem všech členských států. Nadále je zapotřebí, aby **EU nabízela Rusku diplomatické řešení**, tedy jednání a účast na rozhovorech s Ruskem, ale **aby zároveň byla připravena**

⁶³ Russia: Statement by the High Representative on the EU response to Minister Lavrov's letters. Eeas.europa.eu [online], 10/2/2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/110803/russia-statement-high-representative-eu-response-minister-lavrov%E2%80%99s-letters_en

⁶⁴ Ukraine: Declaration by the High Representative on behalf of the EU on diplomatic presence in Kyiv, 12/02/2022 Consilium.europa.eu [online], 12/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/12/ukraine-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-diplomatic-presence-in-kyiv/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Ukraine%3a+Declaration+by+the+High+Representative+on+behalf+of+the+EU+on+diplomatic+presence+in+Kyiv.

⁶⁵ Diplomické řešení mezi Ruskem a Západem je stále možné, míní Lavrov. Api-esp-eu.piano.io [online], Euractiv 14/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://api-esp-eu.piano.io/story/viewall/62/1002/12570/505026/125406/12498583,12544842,12543180,11756999,11257322?sig=4a6f245db1f6f48d4308f34ef36fdebb4def38bff0cdecff13a831778ab526ad&order=0>

⁶⁶ Push for peace. Scholz wants more diplomacy after Putin talks. Reuters.com [online], 15/2/2022 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/push-peace-scholz-wants-more-diplomacy-after-putin-talks-2022-02-15/>

použit sankce.⁶⁷

Příspěvek předsedy Evropské rady

Ke krizi se na plénu Evropského parlamentu vyjádřil ve svém projevu rovněž předseda Evropské rady (ER) Charles Michel. Ten uvedl, že **strategie EU je založena na třech pilířích**:

1. Diplomacie
 - aktivovány byly platformy pro dialog s Ruskem, jako jsou NATO, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) či Normandský formát.
2. Příprava sankcí a omezujících opatření
 - důsledky pro Rusko v případě vojenské agrese proti Ukrajině by měly být obrovské; to však znamená, že důsledky by byly těžké i pro Evropany;
 - pokud to bude nutné, měli bychom být připraveni tuto odpovědnost převzít.
3. Podpora Ukrajiny a ukrajinského lidu
 - EU opakovaně potvrzuje podporu svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny a uznává její euroatlantickou aspiraci;
 - důležitá je též finanční pomoc – Evropská komise oznámila uvolnění 1,2 mld. eur makrofinanční pomoci;
 - předseda ER má v úmyslu předložit návrh iniciativy, jejímž cílem je v úzké spolupráci s Ukrajinou a EU uspořádat dárcovskou konferenci na podporu ekonomické stability Ukrajiny a programu reforem.

Dále předseda ER uvedl, že EU jasně podporuje volbu diplomacie a vyjednávání, ale zároveň bude schopná ukázat pevnost v případě nutnosti učinit jinou volbu.⁶⁸

Neformální zasedání Evropské rady, 17. února 2022

Dne 17. února 2022 proběhlo před summitem Evropská unie – Africká unie **narychlo svolané neformální zasedání Evropské rady (ER)**, které se věnovalo nejnovějšímu vývoji krize mezi Ukrajinou a Ruskou federací. Předseda Evropské rady Charles Michel uvedl ve svém prohlášení po jednání čtyři hlavní body:

1. neochvějná jednota, a to jak napříč EU, tak společně s partnery v NATO;
2. závazek EU k diplomatickému řešení aktuálních hrozeb;
3. potvrzení solidarity s Ukrajinou a její podpora;
4. odhodlání a příprava EU bránit evropské hodnoty.

⁶⁷ Russia/Ukraine: Speech by High Representative/Vice-President Josep Borrell at the EP debate. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 16/2/2022 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/111009/russiaukraine-speech-high-representativevice-president-josep-borrell-ep-debate_en

⁶⁸ Remarks by President Charles Michel at the European Parliament debate on EU-Russia relations. Consilium.europa.eu [online], European Council 16/2/2022 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/16/remarks-by-president-charles-michel-at-the-european-parliament-debate-on-eu-russia-relations/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Remarks+by+President+Charles+Michel+at+the+European+Parliament+debate+on+EU-Russia+relations

Předseda Michel poté doplnil, že je v pravidelném kontaktu s ukrajinským prezidentem Volodymyrem Zelenským.⁶⁹

Dne 19. února 2022 vydal vysoký představitel **prohlášení jménem EU k situaci na východě Ukrajiny a posilování ruské vojenské přítomnosti u hranic s Ukrajinou**. V prohlášení EU apeluje na Rusko, aby zmírnilo napětí stažením vojenských sil z blízkosti hranic s Ukrajinou. Eskalace napětí je v posledních dnech doprovázena nárůstem počtu porušení příměří na kontaktní linii na východě Ukrajiny. **EU odsuzuje použití těžkých zbraní a ostřelování civilních oblastí** a připomíná, že se jedná o jasné porušení minských dohod⁷⁰ a mezinárodního humanitárního práva. **EU oceňuje zdrženlivý postoj Ukrajiny** a podporuje návrh zvláštního představitele OBSE Mikko Kinnunena, aby se uskutečnilo mimořádné setkání třístranné kontaktní skupiny^{71, 72}. **EU je velmi znepokojena tím, že by zinscenované události mohly být použity jako záminka pro případnou vojenskou eskalaci**, a vnímá zesílené pokusy o manipulace s informacemi za tímto účelem. EU apeluje na Rusko, aby se zapojilo do smysluplného dialogu, projevilo zdrženlivost a zmírnilo napětí. Další vojenská agrese Ruska proti Ukrajině bude mít ohromné dopady s vysokou cenou včetně omezujících opatření koordinovaných s partnery.⁷³

Zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC), 21. února 2022

Dne 21. února proběhlo zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC), kde byla mimo jiné diskutována aktuální situace v oblasti evropské bezpečnosti (shrnutí celého zasedání k dispozici výše). **Ministři odsoudili zinscenované události a manipulace s informacemi, které mají sloužit jako záminka k vojenské eskalaci proti Ukrajině**. Během diskuse proběhla neformální výměna názorů s ministrem zahraničí Ukrajiny Dmytrem Kulebou, jemuž ministři potvrdili jednotu, odhodlání a solidaritu Unie s Ukrajinou. **Vyzvali rovněž ruského prezidenta Vladimira Putina, aby respektoval mezinárodní právo a minské dohody**. Jak uvedl vysoký představitel Unie pro zahraniční věci

⁶⁹ Remarks by President Charles Michel following the informal meeting of the members of the European Council. Consilium.europa.eu [online], Evropská rada 17/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/17/remarks-by-president-charles-michel-following-the-informal-meeting-of-the-members-of-the-european-council/>

⁷⁰ Text dokumentu z roku 2014 k dispozici na: <https://www.peaceagreements.org/viewmasterdocument/1363>. Text dokumentu z roku 2015 k dispozici na: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/UA_140919_Mem_oImplementationPeacePlan_en.pdf

⁷¹ Skupina zástupců Ukrajiny, Ruska a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) založená v roce 2014. Jejím cílem je zprostředkovat diplomatické řešení konfliktu na východě Ukrajiny.

⁷² Více k tématu viz: <https://www.osce.org/chairmanship/512623>

⁷³ Declaration by the High Representative on behalf of the EU on the situation in eastern Ukraine and the Russian military build-up. Consilium.europa.eu [online], Council of the EU 19/2/2022 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/19/declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-situation-in-eastern-ukraine-and-the-russian-military-build-up/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Declaration+by+the+High+Representative+on+behalf+of+the+EU+on+the+situation+in+eastern+Ukraine+and+the+Russian+military+build-up

a bezpečnostní politiku Josep Borrell, Rusko způsobilo největší ohrožení míru a stability v Evropě od 2. světové války.⁷⁴ Rada FAC poté rozhodla o několika opatřeních na podporu odolnosti Ukrajiny:

1. poskytnutí **1,2 mld. eur makrofinanční pomoci**⁷⁵ ve formě půjček⁷⁶;
 - uvolnění první tranše, v případě splnění politického předpokladu a uspokojivého provádění programu Mezinárodního měnového fondu (MMF), by proběhlo rychle po schválení tohoto návrhu, a to poté, co vstoupí v platnost Memorandum o porozumění (MoP) o konkrétních opatřeních strukturální politiky, které bude dohodnuto mezi Evropskou komisí jménem EU a Ukrajinou;
 - vyplacení druhé tranše by bylo vázáno na průběžné uspokojivé provádění programu MMF i politických opatření dohodnutých v Memorandu o porozumění; toto memorandum se pravděpodobně zaměří na omezený počet proveditelných krátkodobých politických opatření v nejnaléhavějších prioritních oblastech, jako je posílení odolnosti a stability hospodářství, správa věcí veřejných a právní stát a energetika;⁷⁷
2. poskytnutí **podpory v oblasti profesionálního vojenského vzdělávání** na Ukrajině pod hlavičkou Evropského mírového nástroje;
3. vyslání odborníků na **podporu boje proti kybernetickým útokům a boje s dezinformacemi**.

Velvyslanectví a diplomatické mise členských států EU a delegace EU na Ukrajině zůstanou otevřené a plně funkční, až na omezené výjimky. Vysoký představitel rovněž zdůraznil, že **jakákoliv agrese proti Ukrajině bude mít obrovské dopady také na Bělorusko, v případě, že bude útok proveden z jeho území či s jeho přispěním**.⁷⁸

Rada FAC rovněž rozhodla o **přijetí omezujících opatření**⁷⁹ vůči dalším pěti osobám, které se aktivně podílely na činnostech a provádění politik ohrožujících nebo narušujících územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny. Mezi těmito osobami jsou členové dolní komory ruského parlamentu (Státní dumy), kam byli dne 19. září 2021 zvoleni jako zástupci protiprávně anektovaného poloostrova Krym a Sevastopolu, a také předsedkyně a místopředseda volební komise v Sevastopolu. Omezující opatření související s porušováním územní celistvosti Ukrajiny se tak nyní vztahují na 193 osob a 48 společností a zahrnují zmrazení majetku nacházejícího se v EU,

⁷⁴ Foreign Affairs Council, 21 February 2022. Consilium.europa.eu [online], Council of the EU 21/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2022/02/21/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Foreign+Affairs+Council

⁷⁵ Text příslušného rozhodnutí Rady k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022D0313&from=CS>

⁷⁶ V letech 2014–2021 poskytla EU pět po sobě jdoucích operací makrofinanční pomoci, jež dosáhly celkové hodnoty 5 mld. eur v půjčkách. Viz: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/21/council-adopts-1-2-billion-assistance-to-ukraine/>

⁷⁷ Council adopts €1.2 billion assistance to Ukraine. Consilium.europa.eu [online], Council of the EU 21/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/21/council-adopts-1-2-billion-assistance-to-ukraine/>

⁷⁸ Foreign Affairs Council, 21 February 2022. Consilium.europa.eu [online], Council of the EU 21/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2022/02/21/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Foreign+Affairs+Council

⁷⁹ Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:040:FULL&from=EN>

který patří těmto osobám a společností, včetně zákazu poskytovat jim finanční prostředky, a zákaz vstupu do EU nebo průjezd přes její území platící pro osoby na seznamu.⁸⁰

Uznání samozvaných republik na východě Ukrajiny Ruskem

Dne 21. února 2022 uznal ruský prezident Vladimir Putin nezávislost samozvané Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky v oblasti Donbasu na východě Ukrajiny.^{81 82} Následně pak nařídil vyslání ruských vojáků do těchto separatistických oblastí, aby tam dle jeho slov zajistili zachování míru.⁸³ Spojené státy americké⁸⁴, Kanada⁸⁵ či Austrálie⁸⁶ uvalily na Rusko sankce, Turecko⁸⁷ vyjádřilo nesouhlas s jeho jednáním. Rada bezpečnosti OSN svolala své mimořádné jednání, kde byla zdůrazněna potřeba nadále prosazovat diplomatickou cestu řešení konfliktu a nutnost ochrany civilistů a civilní infrastruktury na Ukrajině. Ruský velvyslanec při OSN Vasilij Něbenzja zdůraznil, že je potřeba se soustředit na to, jak se vyhnout válce. Uvedl také, že v souladu s dohodami podepsanými s Doněckou a Luhanskou demokratickou republikou⁸⁸ bude udržování míru v těchto oblastech zajištěno armádou Ruské federace.⁸⁹

Rada EU přijala v této souvislosti dne 23. února 2022 balíček omezujících opatření⁹⁰, jímž se rozšíří seznam osob na seznamu na všech 351 členů ruské Státní dumy, kteří hlasovali pro uznání nezávislosti samozvaných republik, a 27 vysoce postavených osob a subjektů zapojených do narušování či ohrožování územní celistvosti, svrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny (např. členové

⁸⁰ Ukraine's territorial integrity: EU sanctions five persons involved in the Russian State Duma elections of September 2021 in illegally-annexed Crimea. Consilium.europa.eu [online], Council of the EU 21/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/21/ukraine-s-territorial-integrity-eu-targets-five-more-individuals-with-restrictive-measures/>

⁸¹ Příspěvek prezidenta Putina na jednání Bezpečnostní rady Ruské federace ze dne 21. února 2022 k dispozici na: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67825>

⁸² Veřejný projev prezidenta Putina ze dne 21. února 2022 k dispozici na: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67828>

⁸³ Putin orders Russian troops to Ukraine after recognising breakaway regions. Reuters.com [online], Reuters 22/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/europe/kremlin-says-no-concrete-plans-summit-with-biden-over-ukraine-2022-02-21/>

⁸⁴ U.S. sanctions Russia for declaring independence of eastern Ukraine territories. Politico.com [online], Politico 21/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.politico.com/news/2022/02/21/u-s-to-sanction-russia-ukraine-territories-independence-00010443>

⁸⁵ Více informací k tématu viz: <https://www.politico.com/news/2022/02/22/canada-announces-first-wave-of-russia-sanctions-00010866>

⁸⁶ Více informací k tématu viz: <https://www.theguardian.com/australia-news/2022/feb/23/australian-sanctions-on-russia-who-do-they-target-and-will-they-have-an-impact>

⁸⁷ Více informací k tématu viz: <https://www.reuters.com/world/erdogan-tells-putin-turkey-does-not-recognise-steps-against-ukraines-territorial-2022-02-23/>

⁸⁸ Více k tématu viz: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/evropa/ruska-statni-duma-ratifikovala-dohody-se-separatisty-z-ukrajiny.b4e2decf/>

⁸⁹ Security Council holds emergency meeting on Ukraine: Major conflict must be 'prevented at all costs'. News.un.org [online], United Nations 21/2/2022 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2022/02/1112412>

⁹⁰ Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:0421:FULL&from=CS>

vlády, banky, podnikatelé, vysocí vojenští důstojníci). Omezující opatření obnášejí zmrazení majetku a zákaz zpřístupnění finančních prostředků těmto osobám a subjektům a zákaz vstupu na území EU nebo průjezdu přes ně pro osoby na seznamu. Dále bude zaveden zákaz dovozu zboží z obou oblastí, které nejsou pod kontrolou ukrajinské vlády, omezení obchodu a investic, zákaz poskytování služeb cestovního ruchu a zákaz vývozu určitého zboží a technologií. Rada rovněž rozhodla o zavedení sektorového zákazu financování Ruské federace, její vlády a centrální banky. Omezující opatření se budou nově vztahovat na celkem 555 osob a 52 subjektů.⁹¹

Ruská invaze na Ukrajinu

Dne 24. února 2022 oznámil **prezident Putin v televizním projevu**⁹² zahájení „zvláštní vojenské operace“ na Ukrajině s cílem ochránit ty, kteří byli „během osmi uplynulých let vystaveni ponižování a genocidě ze strany ukrajinského režimu“ a „demilitarizovat a denacifikovat“ tuto zemi.⁹³ Rusko však nemá v úmyslu Ukrajinu okupovat. V daný moment již došlo k prvním výbuchům v různých částech Ukrajiny včetně blízkého okolí hlavního města Kyjeva. Útoky byly mířeny především na vojenskou infrastrukturu, došlo však ke škodám i na civilních objektech. Hlášeny byly první oběti z řad armády i civilního obyvatelstva. Rusko využilo k útoku své jednotky umístěné na protiprávně anektovaném poloostrově Krym, v Bělorusku a v samozvaných lidových republikách na východě Ukrajiny. Útoky doprovází dezinformační kampaň. Na Ukrajině byl vyhlášen válečný stav a všeobecná mobilizace. Podle odhadu OSN se během 24. února vydalo na útěk před nebezpečím přibližně 100 tisíc osob.⁹⁴

Generální tajemník OSN oznámil v reakci na vývoj situace posílení humanitárních operací na Ukrajině a v jejím okolí a **okamžité uvolnění 20 milionů USD z Ústředního fondu pro reakci na mimořádné situace**. Zdůraznil, že ochrana civilistů musí být na prvním místě.⁹⁵ V reakci na vývoj situace proběhlo dne 24. února 2022 mimořádné jednání Severoatlantické rady⁹⁶, společné

⁹¹ EU přijala balíček sankcí poté, co Rusko uznalo části Doněcké a Luhanské oblasti na Ukrajině, které nejsou pod kontrolou vlády, a vyslalo do tohoto regionu vojenské jednotky. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 23/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/23/russian-recognition-of-the-non-government-controlled-areas-of-the-donetsk-and-luhansk-oblasts-of-ukraine-as-independent-entities-eu-adopts-package-of-sanctions/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=EU+adopts+package+of+sanctions+in+response+to+Russian+recognition+of+the+non-government+controlled+areas+of+the+Donetsk+and+Luhansk+oblasts+of+Ukraine+and+sending+of+troops+into+the+region

⁹² Přepis projevu k dispozici na: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67843>

⁹³ Pracovní překlad autorky. Transcript: Vladimir Putin's Televised Address on Ukraine. Bloomberg.com [online], Bloomberg 24/2/2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-02-24/full-transcript-vladimir-putin-s-televised-address-to-russia-on-ukraine-feb-24>

⁹⁴ More than 100,000 people have moved within Ukraine. UN refugee agency estimates. Edition.cnn.com [online], CNN 24/2/2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://edition.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-news-02-24-22-intl/h_60a326482ec6b852694d12d70373fdea

⁹⁵ Ukraine Crisis: Protecting civilians 'Priority Number One'; Guterres releases \$20M for humanitarian support. News.un.org [online], United Nations 24/2/2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2022/02/1112662>

⁹⁶ Více k tématu viz: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_192408.htm

prohlášení vydaly také země skupiny G7.⁹⁷, předseda Evropské rady s předsedkyní Evropské komise⁹⁸ a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.⁹⁹ Balíček přísných sankcí oznámilo Spojené království¹⁰⁰; Austrálie, Kanada, USA či Japonsko představily posílené sankce. Zdrženlivý přístup či podporu Ruska vyjádřily například Írán, Indie a Čína.

Dne 24. února 2022 proběhlo v Bruselu mimořádné zasedání Stálé rady Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), kde vystoupil vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell. Dle jeho vyjádření se bude Rusko zodpovídat za tento čin agrese. EU rovněž odsuzuje zapojení Běloruska a vyzývá jej k plnění jeho mezinárodních závazků. EU vyzývá mezinárodní komunitu, aby od Ruska požadovala okamžité ukončení agrese.¹⁰¹

Mimořádné zasedání Evropské rady, 24. února 2022

Dne 24. února proběhlo v Bruselu mimořádné zasedání Evropské rady (ER) k situaci na Ukrajině. Vedoucí představitelé **potvrdili jednotu členských států EU**, učinili **politické rozhodnutí o zahájení dalšího souboru omezujících opatření vůči Rusku** a zabývali se otázkou podpory Ukrajinského lidu a možností mobilizace finančních kapacit a humanitární podpory. Lídři vyslechli příspěvek prezidenta Ukrajiny Volodymyra Zelenského. Dále projednali význam mobilizace podpory na východní hranici EU ve spolupráci s NATO. **ER potvrdila, že bude nadále podporovat Ukrajinu mimo jiné prostřednictvím mezinárodní dárcovské konference**. Jak uvedl předseda ER Charles Michel ve svém vyjádření po zasedání, **aktuální situace na Ukrajině potvrzuje význam probíhající diskuse o strategické svrchovanosti a autonomii EU**. Zejména se jedná o strategickou nezávislost v oblasti energetiky (v březnu 2022 by se v Bruselu měla na toto téma vést diskuse na úrovni Evropské rady) a o posílení bezpečnostních a obranných schopností. Velký význam má také **mobilizace mezinárodního společenství zemí, jež věří v řád založený na pravidlech a v mezinárodní právo**.¹⁰²

⁹⁷ Více k tématu viz: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/24/g7-leaders-statement-on-the-invasion-of-ukraine-by-armed-forces-of-the-russian-federation/>

⁹⁸ Více k tématu viz: https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/24/press-statement-of-president-charles-michel-of-the-european-council-and-president-ursula-von-der-leyen-of-the-european-commission-on-russia-s-unprecedented-and-unprovoked-military-aggression-of-ukraine/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Press+statement+of+President+Charles+Michel+of+the+European+Council+and+President+Ursula+von+der+Leyen+of+the+European+Commission+on+Russia%27s+unprecedented+and+unprovoked+military+aggression+of+Ukraine

⁹⁹ Více k tématu viz: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/24/ukraine-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-invasion-of-ukraine-by-armed-forces-of-the-russian-federation/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Ukraine%3a+Declaration+by+the+High+Representative+on+behalf+of+the+European+Union+on+the+invasion+of+Ukraine+by+armed+forces+of+the+Russian+Federation

¹⁰⁰ Více k tématu viz: <https://www.bbc.com/news/uk-60515626>

¹⁰¹ Russia/Ukraine: Statement delivered by the High Representative Josep Borrell on behalf of the European Union at the extraordinary OSCE Permanent Council. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 24/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/111556/russiaukraine-statement-delivered-high-representative-josep-borrell-behalf-european-union_en

¹⁰² Vyjádření předsedy Charlese Michela po mimořádném zasedání Evropské rady o Ukrajině. Consilium.europa.eu [online], Evropská rada 25/2/2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/25/remarks-by-president-charles-michel-after-the-special-meeting-of-the-european-council-on-ukraine/>

Rada na konci zasedání přijala **závěry**¹⁰³, kde nanejvýš důrazně odsoudila nevyprovokovanou a neodůvodněnou vojenskou agresi Ruska vůči Ukrajině a zdůraznila, že Ukrajina má právo rozhodovat o svém osudu. ER vyjádřila lítost nad tragickými ztrátami na životech a lidským utrpením. Ostře **odsoudila zapojení Běloruska** a vyzvala jej, aby od tohoto jednání upustilo. **ER požaduje, aby Rusko:**

- okamžitě ukončilo své vojenské akce;
- bezpodmínečně stáhlo veškeré ozbrojené síly a vojenské vybavení z území Ukrajiny;
- plně respektovalo územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny;
- dodržovalo mezinárodní právo;
- zastavilo svou dezinformační kampaň a kybernetické útoky.

Dle ER by měly být konflikty řešeny výhradně prostřednictvím dialogu. ER uznává evropské ambice Ukrajiny v souladu s dohodou o přidružení a je odhodlána prosazovat svrchovanost a územní celistvost Gruzie a Moldavska. ER se v úzké koordinaci s partnery a spojenci dohodla na dalších omezujících opatřeních vůči Rusku a vyzvala k urychlenému vypracování a přijetí sankcí, které se budou vztahovat na Bělorusko. ER **vyzvala Evropskou komisi, aby navrhla krizová opatření, mimo jiné v oblasti energetiky. Nové sankce, na kterých se ER dohodla, zahrnují:**

- finanční odvětví;
- odvětví energetiky a dopravy;
- zboží dvojího užití;
- kontrolu vývozu a financování vývozu;
- vízovou politiku;
- zařazení dalších osob ruské státní příslušnosti na seznamy;
- nová kritéria pro zařazení na seznamy.¹⁰⁴

Zasedání Rady bezpečnosti OSN, 25 února 2022

Dne 25. února proběhlo v Radě bezpečnosti OSN **hlasování o rezoluci**, podle které by bylo Rusko vyzváno k okamžitému ukončení útoků na Ukrajinu a stažení všech jednotek. Z patnácti členů Rady bezpečnosti jich jedenáct hlasovalo pro přijetí rezoluce. Čína, Indie a Spojené arabské emiráty se zdržely hlasování. **Rusko přijetí rezoluce vetovalo** a kvůli jeho statusu stálého člena v Radě bezpečnosti OSN tak pro jeho veto nemohla být rezoluce přijata. Jak uvedla velvyslankyně USA při OSN Linda Thomas-Greenfieldová, Rusko může vetovat tuto rezoluci, ale nemůže vetovat pravdu, zásady OSN, občany Ukrajiny, Chartu OSN a svoji odpovědnost.¹⁰⁵ Velvyslanci zemí, které se zdržely hlasování, shodně uvedli, že především podporují dialog. Velvyslanec Čínské lidové republiky při OSN Zhang Jun varoval před činy, které by mohly zabránit dalšímu vyjednávání. Zdůraznil, že „Ukrajina by se měla stát mostem mezi Východem a Západem a ne výspou“.¹⁰⁶ Ruský velvyslanec při OSN Vasilij Něbenzja obvinil západní země, že se snaží prostřednictvím rezoluce zakrýt fakt, že

¹⁰³ Text dokumentu k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/media/54492/st00018-cs22.pdf>

¹⁰⁴ Mimořádné zasedání Evropské rady (24. února 2022) – závěry. Consilium.europa.eu [online], Evropská rada 24/2/2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/54492/st00018-cs22.pdf>

¹⁰⁵ Russia blocks Security Council action on Ukraine. News.un.org [online], United Nations 26/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2022/02/1112802>

¹⁰⁶ Pracovní překlad autorky. Tamtéž.

dodávají zbraně do oblasti Donbasu, a zpochybnil pravost informací o úmrtích ukrajinských civilistů.¹⁰⁷

Mimořádné zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC), 25. února 2022

Dne 25. února 2022 proběhlo mimořádné zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC), kde byl v návaznosti na dohodu na Evropské radě z předchozího dne přijat **další balíček omezujících opatření vůči Rusku**.¹⁰⁸ Sankce ve formě zmrazení majetku jsou nově uvaleny **na prezidenta Ruské federace Vladimira Putina a ministra zahraničních věcí Ruské federace Sergeje Lavrova**. Dále jsou omezující opatření uvalena na **členy Národní bezpečnostní rady Ruské federace**, kteří podpořili uznání samozvaných republik na východě Ukrajiny za nezávislé subjekty, a na **zbývající členy ruské Státní dumy**, kteří ratifikovali vládní rozhodnutí o Smlouvě o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci mezi Ruskou federací a oběma uvedenými subjekty. Individuální omezující opatření se tak budou vztahovat na celkem 654 osob a 52 subjektů. **Hospodářské sankce** byly přijaty v následujících odvětvích:

1. Finanční sankce

- znemožnění přístupu Ruska na nejdůležitější kapitálové trhy
- zákaz kótování a poskytování služeb v souvislosti s akciemi ruských státem vlastněných subjektů v obchodních systémech EU
- nová opatření s cílem omezit finanční toky z Ruska do EU
- očekává se dopad na 70 % ruského bankovního trhu a klíčových státních společností, mimo jiné v odvětví obrany, a zabránění ruským prominentům ve skrývání majetku v tzv. bezpečných útočištích (*safe havens*) v Evropě.

2. Odvětví energetiky

- zákaz prodeje, dodávek, převodu nebo vývozu určitého zboží a technologií pro použití k rafinaci ropy do Ruska a omezení poskytování souvisejících služeb.

3. Odvětví dopravy

- zákaz vývozu zboží a technologií v leteckém a kosmickém průmyslu a poskytování s tím souvisejících pojišťovacích a zajišťovacích služeb a služeb údržby; zákaz poskytování související technické a finanční pomoci;
- tři čtvrtiny stávajícího ruského komerčního leteckého parku byly vyrobeny v EU, USA a Kanadě; zákaz tak zhorší situaci v jednom z klíčových odvětví ruského hospodářství a propojení země.

4. Odvětví technologií

- další omezení vývozu zboží a technologií dvojího užití a takového zboží a technologií, které by mohly přispět k technologickému posílení Ruska v oblasti obrany a bezpečnosti;
- vztahuje se rovněž na polovodiče a špičkové technologie.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:048:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:052:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:053:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:048:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:051:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:050:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:049:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:054:FULL&from=CS>

5. Vízová politika

- diplomaté, úředníci a podnikatelé nebudou moci využívat výhod plynoucích z ustanovení o zjednodušení vízového režimu, která umožňují privilegovaný přístup do EU;
- běžných občanů se rozhodnutí nedotkne.¹⁰⁹

Rozhodnuto bylo také o **další sérii opatření vztahujících se na Bělorusko**, a to v podobě individuálních sankcí vůči osobám, jež usnadnily ruskou vojenskou agresi z Běloruska.

Na začátku zasedání vystoupil prostřednictvím videokonference ministr zahraničí Ukrajiny Dmytro Kuleba. Ministři se rovněž dohodli na zintenzivnění diplomatického úsilí s cílem zajistit co nejširší mezinárodní odsouzení nezákonné a nevyprovokované agrese Ruska a na pokračující podpoře Ukrajiny a posílení úsilí v boji proti dezinformacím. Shodli se také, že je **potřeba posílit podporu Moldavska a Gruzie a odrazovat od provokací na západním Balkáně**.¹¹⁰ Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell na tiskové konferenci po zasedání ocenil rozhodnutí Výboru ministrů Rady Evropy o pozastavení práva zastoupení Ruské federace ve Výboru ministrů a Parlamentním shromáždění Rady Evropy.¹¹¹ Uvedl také, že na podporu stability Bosny a Hercegoviny ve světle narůstajících provokací a dezinformačních kampaní rozhodl o mobilizaci záložních sil (500 členů mise) pro operaci EUFOR Althea.¹¹²

Dne 26. února 2022 oznámila **německá vláda** historické rozhodnutí, že **poskytne ukrajinské armádě zbraně**. Dala rovněž svolení k předání určitých zbraní Estonsku. Německá vláda předtím čelila kritice, že se nepřipojila k dalším členským státům EU, jejichž vlády poskytnutí zbraní Ukrajině schválily již dříve.¹¹³ Navýšení dodávek vojenského vybavení a zbraní také oznámil **francouzský prezident Emmanuel Macron**, který zároveň v telefonickém hovoru **požádal prezidenta Běloruska Alexandra Lukašenka, aby od Ruska požadoval stažení vojenských jednotek** a aby „odmítl být ruským vazalem a faktickým spolupachatelem válečného tažení na Ukrajinu“.¹¹⁴

¹⁰⁹ Ruská vojenská agrese vůči Ukrajině: EU uvalila sankce na prezidenta Putina a ministra zahraničních věcí Lavrova a přijala další rozsáhlé individuální a hospodářské sankce. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 25/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/02/25/russia-s-military-aggression-against-ukraine-eu-imposes-sanctions-against-president-putin-and-foreign-minister-lavrov-and-adopts-wide-ranging-individual-and-economic-sanctions/>

¹¹⁰ Mimořádné zasedání Rady pro zahraniční věci, 25. února 2022. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 25/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2022/02/25/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Extraordinary+Foreign+Affairs+Council

¹¹¹ Více k tématu viz: <https://www.ceska-justice.cz/2022/03/rada-evropy-odebrala-rusku-pravo-zastoupeni-zeme-ale-zustava-clenem-organizace-i-strasburskeho-soudu/>

¹¹² Více k tématu viz: <https://www.euforbih.org/index.php/latest-news/2951-eufor-reserve-activation-2022>

¹¹³ Germany to send Ukraine weapons in historic shift on military aid. Politico.eu [online], Politico 26/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/ukraine-war-russia-germany-still-blocking-arms-supplies/>

¹¹⁴ Pracovní překlad autorky. Macron mluvil s Lukašenkem. Požádal ho o stažení ruských jednotek z Běloruska. Irozhlas.cz [online], iROZHLAS 26/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravysvet/macron-lukasenko-rusko-belorusko-ukrajina_2202262312_piv

Mimořádné zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC), 27. února 2022

Dne 27. února 2022 proběhlo formou videokonference mimořádné zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC). Ministři se shodli na **novém souboru opatření**:

- **podpora ukrajinským ozbrojeným silám**, která bude spočívat v poskytnutí obranných zbraní (zbraní velké ráže, protitankových střel a vybavení) v hodnotě 450 mil. eur a dodávek paliva a dalšího vojenského materiálu v hodnotě 50 mil. eur; financována bude prostřednictvím Evropského mírového nástroje¹¹⁵ a mezivládního fondu;^{116 117}
- další individuální a hospodářské sankce týkající se např. **uzavření vzdušného prostoru EU pro ruská letadla**, systému předávání finančních transakcí **SWIFT** a zdrojů ruské centrální banky (přibližně 50 % finančních rezerv ruské centrální banky bude v důsledku rozhodnutí zmrazeno);
- diplomatická angažovanost s cílem usilovat o mezinárodní odsouzení a izolaci Ruska;
- opatření na podporu Ukrajiny a celého regionu;
- iniciativy pro boj proti dezinformacím (zahrnují zákaz vysílání státních sdělovacích prostředků Russia Today a Sputnik v EU).¹¹⁸

Dále Rada FAC schválila **rozšíření seznamu osob a subjektů, na které se vztahují omezující opatření**. Jedná se o oligarchy, podnikatele a politiky s klíčovými pozicemi v ruském politickém systému.¹¹⁹ Pomoc ozbrojeným silám byla následně projednána také během neformální videokonference ministrů obrany dne 28. února 2022. Na žádost Ukrajiny zde byla také schválena **geoprostorová zpravodajská podpora prostřednictvím satelitního střediska EU**.¹²⁰

Další sankce byly Radou EU přijaty dne 28. února 2022¹²¹ a spočívají v zahrnutí dalších 26 osob

¹¹⁵ Více k tématu viz: https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/european-peace-facility/?utm_source=twitter.com&utm_medium=social&utm_campaign=20220303-epf-ukraine&utm_content=card

¹¹⁶ Celková částka 500 mil. eur představuje desetinu celkového rozpočtu Evropského mírového nástroje pro období 2021–2027 a podle slov vysokého představitele také téměř maximum toho, co je možno utratit tento rok. Viz: <https://www.politico.eu/article/eu-ukraine-russia-funding-weapons-budget-military-aid/>

¹¹⁷ Text příslušných rozhodnutí Rady k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:060:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:061:FULL&from=CS>

¹¹⁸ Neformální videokonference ministrů zahraničních věcí, 27. února 2022. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 27/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2022/02/27/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Informal+video+conference+of+foreign+affairs+ministers

¹¹⁹ Informal videoconference of Foreign Affairs Ministers: Remarks by High Representative/Vice-President Josep Borrell at the press conference. Eeas.europa.eu [online], European External Action Service 27/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/111758/informal-videoconference-foreign-affairs-ministers-remarks-high-representativevice-president_en

¹²⁰ Neformální videokonference ministrů zahraničních věcí (obrana), 28. února 2022. Consilium.europa.eu [online], Rada EU 28/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: [https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2022/02/28/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Informal+video+conference+of+foreign+affairs+\(defence\)+ministers](https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2022/02/28/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Informal+video+conference+of+foreign+affairs+(defence)+ministers)

¹²¹ Příslušné právní předpisy k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:057:FULL&from=CS>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:058:FULL&from=CS>

a jednoho subjektu na seznam. Jedná se o oligarchy a podnikatele činné v ropném, bankovním a finančním sektoru, členy vlády, vysoce postavené vojenské představitele a osoby podílející se na šíření protiukrajinské propagandy a prosazování kladného postoje k invazi na Ukrajinu. Omezující opatření se tak v daný moment vztahují na 680 osob a 53 subjektů. Jak uvedl vysoký představitel, omezující opatření se nyní týkají všech osob a subjektů, které se významně ekonomicky podílejí na podpoře režimu prezidenta Putina a mají z něj finanční prospěch.¹²² K unijním sankcím se mimořádně připojilo také Švýcarsko.¹²³

V reakci na „agresivní prohlášení vysokých představitelů vedoucích zemí NATO“ nařídil ruský prezident Putin dne 27. února 2022 uvést **ruské jaderné síly do vysokého stupně bojové pohotovosti**.¹²⁴

Dne 28. února 2022 uvedla předsedkyně Evropské komise, že Ukrajina časem patří do EU. Předseda Evropské rady Charles Michel později řekl, že plánuje pozvat ukrajinského prezidenta k pravidelné účasti na jednáních Evropské rady. Zdůraznil, že je potřeba posílit Dohodu o přidružení mezi EU a Ukrajinou. Zároveň však uvedl, že mezi členskými státy EU jsou v této věci odlišné názory.¹²⁵ **Ukrajinský prezident Zelenskij se ve svém prohlášení dne 28. února 2022 obrátil na EU s žádostí o bezodkladné připojení Ukrajiny** podle nové speciální procedury.¹²⁶ Formální žádost byla poté odeslána Radě EU. Přihlášku Ukrajiny do EU podpořilo v otevřeném dopise osm prezidentů členských států EU.¹²⁷ ¹²⁸ Již předtím, dne 23. února 2022, vydali prezidenti Polska, Litvy a Ukrajiny¹²⁹ společné prohlášení, podle kterého by Ukrajině měl být uznán status kandidátské

[content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:058:FULL&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:058:FULL&from=CS), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:059:FULL&from=CS>

¹²² Russia's military aggression against Ukraine: Council imposes sanctions on 26 persons and one entity. Consilium.europa.eu [online], Council of the EU 28/2/2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/02/28/russia-s-military-aggression-against-ukraine-council-imposes-sanctions-on-26-persons-and-one-entity/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Russia%u2019s+military+aggression+against+Ukraine%3a+Council+imposes+sanctions+on+26+persons+and+one+entity

¹²³ Více k tématu viz: <https://www.admin.ch/gov/en/start/documentation/media-releases.msg-id-87386.html>

¹²⁴ Putin signals escalation as he puts Russia's nuclear force on high alert. Theguardian.com [online], The Guardian 28/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2022/feb/27/vladimir-putin-puts-russia-nuclear-deterrence-forces-on-high-alert-ukraine>

¹²⁵ Doubts over whether all EU nations support Ukraine joining the bloc. Euronews.com [online]. Euronews 28/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/my-europe/2022/02/28/doubts-over-whether-all-eu-nations-support-ukraine-joining-the-bloc>

¹²⁶ Ukrajina žádá o okamžité přijetí do Evropské unie. „Zasloužili jsme si to,“ řekl Zelenskij. Irozhlas.cz [online], iROZHLAS 28/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ukrajina-evropska-unie-zelenskij_2202281121_pj

¹²⁷ Prezidenti Bulharska, ČR, Estonska, Litvy, Lotyšska, Polska, Slovenska a Slovinska.

¹²⁸ Text dopisu k dispozici na: <https://www.hrad.cz/en/for-media/press-releases/open-letter-by-presidents-in-support-of-ukraines-swift-candidacy-to-the-european-union-16316>

¹²⁹ Litva, Polsko a Ukrajina tvoří třístrannou platformu Lublinský trojúhelník, v rámci které se pravidelně setkávají ministři zahraničních věcí s cílem podporovat integraci Ukrajiny EU. Spolupracují rovněž ve společné brigádě (LitPolUkrBrig) složené ze speciálních vojenských jednotek.

země pro přijetí do EU.¹³⁰

Dne 28. února 2022 proběhlo na ukrajinsko-běloruských hranicích **mírové jednání delegací Ruska a Ukrajiny**. Ruskou delegaci vedl poradce prezidenta Vladimir Medinskij, delegaci Ukrajiny vedl poradce prezidenta Mychajlo Podoljak. Ačkoliv jednání nepřineslo žádný výsledek, delegace se dohodly na pokračování vyjednávacího procesu.¹³¹ Ve stejný den **rozhodla turecká vláda o uzavření úžin Bosporu a Dardanely pro válečné lodě**, a to na základě Konvence z Montreux^{132, 133}

Mimořádné zasedání Valného shromáždění OSN

Na základě rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN bylo dne 28. února zahájeno mimořádné zasedání Valného shromáždění OSN (VS OSN). V souladu s Rezolucí OSN 377 A (V)¹³⁴ má VS OSN pravomoc projednat záležitosti týkající se mezinárodní bezpečnosti a míru, a to v případě, že kvůli nejednotnosti v postojích stálých členů s právem veta není Rada bezpečnosti schopna dostát své odpovědnosti za udržení míru a bezpečí. VS OSN může v takovém případě doporučit přijetí kolektivních opatření včetně použití vojenské síly.¹³⁵ Rezoluce VS OSN nejsou právně závazné. Hlasování VS OSN k válce na Ukrajině by mělo proběhnout dne 2. března 2022.¹³⁶

¹³⁰ Ukraine Deserves EU Candidate Status, Polish and Lithuanian Leaders Tell Zelenskiy. Rferl.org [online], Radio Free Europe/Radio Liberty 23/2/2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/ukraine-eu-candidate-lithuania-poland/31718647.html>

¹³¹ První mírové jednání od vpádu Ruska na Ukrajinu skončilo. Obě strany plánují další rozhovory. Irozhlas.cz [online], iROZHLAS 28/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/ukrajina-rusko-mirove-jednani-vyjednavani-belorusko_2202281025_dok

¹³² Text dokumentu k dispozici na: <https://cil.nus.edu.sg/wp-content/uploads/formidable/18/1936-Convention-Regarding-the-Regime-of-the-Straits.pdf>

¹³³ Turkey Closes The Dardanelles And Bosphorus To Warships. Navalnews.com [online], Naval News 28/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.navalnews.com/naval-news/2022/02/turkey-closes-the-dardanelles-and-bosphorus-to-warships/>

¹³⁴ Text dokumentu k dispozici na: [https://www.un.org/en/sc/repertoire/otherdocs/GAres377A\(v\).pdf](https://www.un.org/en/sc/repertoire/otherdocs/GAres377A(v).pdf)

¹³⁵ General Assembly – Fifth Session. Resolutions adopted on reports of the First Committee. 377 (V). Uniting for peace, A. Un.org [online], United Nations 3/11/1950 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: [https://www.un.org/en/sc/repertoire/otherdocs/GAres377A\(v\).pdf](https://www.un.org/en/sc/repertoire/otherdocs/GAres377A(v).pdf)

¹³⁶ General Assembly holds emergency special session on Ukraine. News.un.org [online], United Nations 28/2/2022 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2022/02/1112912>

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ: Název: Přehled vnější činnosti EU; EU a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU Autoři: Buňatová, K., Slaběňáková, A., Vrubel, A. Číslo: Přehled SZBP Datum: únor 2022 Klíčová slova: SZBP; SBOP; Mali; USA; energetika; Ukrajina; strategický kompas; Indo-Pacifik; Afrika; Čína; FAC; Evropská rada; Rusko; Bosna a Hercegovina; klima; koordinovaná přítomnost na moři; GCC; Bělorusko; OSN; sankce; Myanmar; Afghánistán; Sýrie; bezpečnost	EDICE: Přehled SZBP EU Typ edice: online, ISSN 2533-4263 URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2 První vydání edice: leden 2005 Frekvence vydání edice: měsíčně Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1
--	--

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Karolína Buňatová (SZBP), tel. 2235, email: bunatovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz